

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspedijer v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 77.

V Ljubljani, v sredo 6. aprila 1898.

Letnik XXVI.

Vojska ali mir?

V Španiji, kakor tudi v Združenih državah je javnost do skrajnosti razburjena. Odločiti se mora v kratkem, na obeh straneh hité s pripravami za vojsko. Španija je v zadnjem času žrtvovala nad sto tisoč svojih sinov in izpraznila vse svoje blagajnice, da si ohrani bogati otok Kubo. V nevarnosti domovine združijo se razne stranke, itak živo domoljubje vsplamti do vrhunca, kedar treba braniti čast španjskega imena. Med bogatimi meščani v Madridu kroži pola za vojne namene, in za slučaj vojske Španjec žrtvuje vse, kajti znana je njegova skrajna vztrajnost v nesreči. Okolu šeststo let se je španjski narod ustavljal Mavrom ter jih konečno pregnal. V Španiji je bil tepen Napoleon I., Španija ima izurjeno armado, izvežbano mornarico. Sicer je finančno stanje španjske države skrajno neugodno, vender pa tudi Združene države niso gotove zmage, ako pride do boja. Ameriška armada je slaba, mornarica pa se zbira iz najetih vojakov brez vojnega izvežbanja.

Predsednik ameriških držav, Mac Kinley, se je pri vsaki priliki kazal prijatelja miru, toda javno mnenje je odločno za vojsko, ako Španija prebivalstvu na Kubi ne dovoli popolne svobode.

Zadnje upanje je še posredovanje raznih držav, v prvi vrsti pa svetega očeta Leona XIII. O tem posredovanju si poročila naravnost nasprotujejo. Gotovo je le, da je sveti oče po svojih zastopnikih v Madridu in Washingtonu izrazil željo svojo, naj bi se stvar mirnim potom poravnala. Brez vtisa in vpliva ta želja gotovo ni bila. Predsednik Združenih držav je zopet odložil svoje poročilo na kongres in španjska vlada je pripravljena na Kubi končati vojsko. Začasna vlada na Kubi je namreč na vstaše izdala izjavo, da so vsi pomiloščeni, ako odložé orožje. Kuba dobi poli-

tično samostojnost ter si sama lahko vredi svojo usodo. Konečno vlada vstaše svari, naj se ne zanašajo na tujo pomoč in ameriško poželjivost. Mogoče je torej, da se v zadnjem trenutku poleže vihar, ki bi bil na škodo obema državam ter imel posledice tudi za Evropo.

Sebična mažarska železniška politika.

(Konec.)

Rekli smo, da je ta osnova prisiljena, ker jo je predložil Kalay, samo da se ne zida ona od Knina do Novega. S to železnico so bili slednjič prisiljeni zadovoljni dalmatinski poslanci na dalmatinskem saboru, a sporazumen je bil z njo tudi državni zbor; a Kalay jo je večkrat nagovarjal v delegacijah, in sicer prav živo, na korist Bosne. Zdaj se pa zopet trdi, da je tudi ta osnova zavrnjena, češ da Bosna od nje ne bi imela dovolj koristi.

To je pa krivo mnenje. Ako je zavrnjena, zgodilo se je to zato, ker so jej protivni v Pešti. Mažari so se pokazali protivni vsake železnice do Splita ter zaustavljajo, če le morejo, vsako zvezo s tem mestom. Zdaj jim je v prilog nova akcija za to železnico, katero zagovarja lički klub, namreč za črto Ogulin-Knin, ker mislijo vso zadevo le zavleči. Osnova sledi za osnovo, ali nobene se ne sme izvesti, ker Mažari nočejo imeti zveze s Splitom radi Reke.

Če bodo pa slednjič morali popustiti, bodo dovolili le zvezo od Ogulina dalje; in sicer radi jednostavnega razloga, ker je iz Ogulina bliže do Reke nego do Splita. Dalmatinci bi bili seveda tudi s to železnico zadovoljni, čeravno ne bi imeli od nje one koristi kakor od proge prek Knina do Novega-Siska-Zagreba, dolenjska železnica pa se na ta način tudi ne bi nadaljevala od Karlovca

oprek Bihača do Novega, kamor bi bila gotovo že izvedena, da ni dualizem razcepil države. Mažari se bodo pa še nadalje upirali vsaki zvezi s Splitom, kajti njihovo je gaslo: samo ne do Splita. Avstrija bode sicer zahtevala iznovič to zvezo, ali je verjetno, da brez uspeha, ker ni naproti ogerski vladi nikdar dosta odločna.

Dosledno temu mažarskemu načelu se je zidala železnica prek Sarajeva in Mostara do Metkovića. Za njo se je potrosila ogromna svota denarja na Neretvi, a vendar železnica ne odgovarja svoji svrhi, kajti do Metkovića morejo ploviti samo mali parobrodi, pa bi trebalo tukaj urediti umetno luk, kar pa ne gre. Pravijo, da se bode zidala zdaj železnica do Dubrovnika. Vsakemu Hrvat mora biti to všeč, ker bode to za Dubrovnik in za južno Dalmacijo velike koristi. Toda v prvem redu bode ta železnica strateška ter ne bode mogla nadomestiti one, ki bi zedinila Dalmacijo z ostalo državo.

Proti tej železnici ne agitirajo Mažari, ker ne bode delala konkurence Reki in ker je skoraj po njihovem geslu izvedena: le do Splita ne. Dubrovnik se bode pač po njej preporodil ter se mu bode tudi trgovina povzdignila, ali Dalmacija po njej vendar ni dosegla ono, kar želi in zahteva že toliko let, da se zveže z državno železniško mrežo prek Hrvatske.

Pametna trgovska in železniška politika zahteva tri železniške proge: severno od Novega prek Knina do Splita z odvodi do Zadra in Perkovića (le tá je že sezidan) srednjo progo od Novega prek Bugojna in Aržana do Splita; južno progo prek Toče do Dubrovnika. Na ta način bi bila vsa dalmatinska mesta na obali — Zadar, Šibenik, Split, Dubrovnik zvezana z iztokom in mornarhijo; a kar je za Hrvatsko najvažnejše, je to, da bi bili tako Zadar, Šibenik in Split v najbližjem dotičaju s Zagrebom.

LISTEK.

Triglavsko luknja.

(Konec.)

Anton je malo pomislil, potem se je pa mesto odgovora sklonil na kolena in se je začel plaziti skozi ono luknjo, jaz pa za njim. — Nisva se dolgo plazila — kaka 2 m daleč — in odprli so se pred nama še večji in lepši prostori, kakor so bili prejšnji. Nekateri so bili visoki 4 ali 5 m; na širjavo je bilo pa še več prostora.

Od todi dalje so imela tla otline drugačno podobo. V prejšnjem delu otline je bilo namreč po tleh golo kamenje; stene in tla, oboje je bilo tam iz sivega vapnenca. Tu je bilo pa na tleh polno rudečkastega, drobnega peska, kateremu se je videlo, da ga je voda naplavila. Čim dalje sva prišla, tem večji so bili kupi peska. Prav tako so bili ob steni kapniki iz onega rudečnega peska, toda niso bili popolnoma trdi, ampak so se dali zmečkati z roko.

Ko sva bila v jami, bil je ves oni pesek suh; kaže torej, da ga samo v mokrem vremenu na-

naša voda, ali pa da ga je nanesele že pred davnim časom.

Z največjo natančnostjo sva motrila stranske stene, da ne bi pregledala kakega postranskega rova, in da ne bi nazaj grede zašla v stran, in se tako živa pokopala. Toda ne jednega stranskega rova nisva zapazila.

Ker jame le ni bilo konca, začela sva se bati, da ne bi nama prezgodaj zmanjkalo svečave. Zato sva ugasnila jedno svečo in svetil je le jeden. Malo bolj visoko je bilo treba svečo držati, in zadostovala je obema.

Tu sva našla nekaj, česar nisva pričakovala! Zapazila sva na tleh v pesku človeške stopinje! To je torej tista luknja, v kateri še nobeden ni bil! — Kdo je neki že hodil tukaj? Tu je bila krepka stopinja, tu zopet druga, ondi je bilo vse razhojeno; kjer je bilo bolj strmo, bilo je kar podričano, iz česar se je dalo sklepati, da je bil človek, ki sva ga sledila, že precej vaje te luknje. Zakaj po potih, katerih nismo vajeni, se ne dričamo, ampak stopamo varno.

Sodila sva, da sem nosi kak lovski tat divjačino spravljat. Zakaj navaden človek gotovo ni hodil todi — sicer bi gotovo ne bil molčal o tem.

Roparjev v Bohinju ni; lovec tudi ni iskal tukaj lovskih tatov, in sicer iz jako tehtnih razlogov ne; tudi sploh se zverina le pred brlogom počaka, nobeden ne tišči v brlog za njo; bilo je jasno, da sva imela pred seboj sled lovskega tatu. Ta gospoda je pa nervozna, ako jo kdo moti; — zato sva se precej bolj nezaupno pomikala naprej.

Nikari naj pa bralec ne pričakuje, da bo slišal zdaj o krvavih bojih pod zemljo. Morebiti bi ga zanimalo brati kaj tacega, pa se mi ne zdi vredno lagati. Vsa reč je bila veliko bolj nedolžna, kakor se nama je videla na prvi pogled.

Tako sva hodila dalje in dalje po onem rudečkastem pesku. Peska je bilo vedno več, čim višje sva prišla. Nazadnje sva imela zopet le še prav majhno luknjo pred seboj, ki se je vila med skalo in med kupom trdo zgoščenega peska. — Luknja je bila komaj tolikošna, da bi bil vtaknil glavo vanjo; torej nisva mogla več naprej.

Ko bi bila imela kako kopalno orodje, prišla bi bila morebiti še kam; brez priprave pa nisva mogla nič storiti.

Zdaj sva se vprašala, kaj sva prav za prav dobila. Družega nič, kakor četrt ure ali pol ure

Kakor se zdaj iz vsega vidi, se prvi dve progne boste zidali, ker so Mažari tej osnovi protivni, a tretja se bode izvela tako, da tudi Dubrovnik ne bode imel prave koristi od tega podjetja. Je že križ v naši monarhiji za Slovane, kadar on kaj potrebuje, dobi le v onem slučaju, če je to koristno tudi za Nemce in Mažara. A z nami se bo tako godilo, dokler ne dobimo toliko sil na merodavnem mestu, da bomo mogli tudi sami v čem odločevati. Zdaj nas je že polovico v državi, in čas je že, da se čuje jedenkrat naš glas, a ta naj bo odločen, čvrst, nepopustljiv in neupogljiv. Takemu glasu bodo morali popustiti slednjič oni, ki mislijo, da so oni jedini gospodarji v državi, a Slovani da so jim tlačani. Dnevi tlačanstva pa so minuli, in Slovani hočejo biti tudi gospodarji na svojih tleh.

Politični pregled.

V Ljubljani, 6. aprila.

Pomnožitev avstrijske mornarice. Včeraj opoludne je bil, kot se nam je sporočilo, konečno odobren državni proračun za leto 1899 in ogerski ministri baron Banffy, Lukacs in Fejervary so se že sinoči napotili domov. Prodrla je pri skupnem ministerskem svetu, katerega se je udeležil tudi zunanji minister grof Goluhovski, zahteva vojne uprave, naj se določi za pomnoženje naše mornarice svota 55 milijonov, torej pet milijonov več, kakor se je prvotno zahtevalo. Da je vojna uprava zahtevala toliko večjo svoto, je najbrže iskati vzroka v tem, ker finančna ministra dr. Kaizl in Lukacs nista privolila v zahtevo, da bi se zahtevana svota 50 milijonov razdelila na pet let, marveč sta odločno zahtevala, da se raztegne ta kredit na dobo desetih let. — Vojna uprava se je konečno zadovoljila tudi s tem, toda zahtevala je, da se ji da vsled tega na razpolago še pet milijonov in znaša torej skupni zahtevani kredit za napravo novih ladij 55 milijonov ali pet in pol milijona na leto. Seveda je vsprejeta vsa ta ogromna svota pod izredni proračun, kajti v vojnem ordinariju je vstavljena poleg tega za pol milijona višja svota, kakor je bila običajna do sedaj. Mornarica se bode torej pomnožila v teku prihodnjih desetih let za 15 velikih vojnih ladij, 7 križark prve vrste, 7 križark druge vrste, 15 torpedovk, 3 moniterje, 6 paketnih in še nekaj drugih manjših ladij. To pomnoženje avstrijske mornarice je provzročil največ sklep pruske poslanske zbornice, kajti dokler se večina nemškega državnega zbora ni dala omehčati, tudi pri nas v Avstriji vlada ni stavila jednake zahteve, dobro vedoč, da ne bi prodrla ž njjo. Sedaj se pa delegaciji, ki bodeta konečno ukrepali o tej vladni zahtevi, ne bodeta mogli dolgo uspešno braniti, kajti reklo se jima bode, da je Avstrija moralno prisiljena storiti korak dalje v razvoju mornarice, akoravno v resnici niti toliko povoda ni, kot ga imajo Nemci, posebno z ozirom na kolonijalno politiko.

dolgo, zdaj ožjo, zdaj širjo luknjo v podnožje Triglava — recimo v njegovo stopalo, ali v njegove škornje! — Rad bi bil izvedel, kam bi se prišlo še naprej, zato sem hotel pozneje še jedenkrat priti s kakim kopalnim orodjem, pa ni bilo več priložnosti. Vsekako je čudno to, da so v zgornjem delu luknje, na zgornjem koncu taki kupi nanešenega peska. To je čudno znamenje, in nekaj mora biti še dalje. Da bi bili kaki veliki prostori notri, kakor pod Babjim zobom, to se ravno ne more reči, vendar bi bilo zanimivo preiskati natančneje. Po rudečkasti barvi peska bi se tudi dalo sklepati, da je ondi železna ruda. Recimo pa tudi, da bi se v tej otlini ne našlo nič posebnega; tedaj bi pa prav lahko služila v to, da bi si v njej ohlajali kri najstrastnejši turisti, kateri ogledajo vsako malenkost. Želimo jim le, da bi si je ne pre-hladili, kar bi se neprevidnemu hribolazcu kmalu zgodilo.

Mislil sem že, ali bi priobčil popis te otlina ali ne. Zakaj v resnici zanimivega skoro nič nimam povedati o njej. Vendar je škoda, da bi ostala otlina na Vojeh pozabljena, kakor je bila do zdaj. Morebiti najde kdo drugi kaj zanimivejšega ali pa kaj koristnejšega o njej. In to bi bilo gotovo v korist lepemu Bohinju. J. G.

Dalmatinski Italijant so napolnjeni z novimi nadami, odkar je bil italijanski poslanec baron Malfatti tako »milostno« vsprejet pri ministerskem predsedniku grofu Thunu. Odgovoril mu je namreč, kakor znano, da se bode prepričal o resničnosti Malfattijevih besedij. Ta avdijenca pa napolnuje dalmatinsko iredento z najboljšimi upi in naroča, ker je sama brez zastopnika v državnem zboru, naj primorski italijanski poslanci na merodajnem mestu razlože in raztolmačijo nebrojne želje »najbolj zatiranega« naroda v Avstriji. Potem pa naštevajo v glasilu »Dalmata«, kako jih vse zatira, da bi morali že zdavno obupati, da jih tako krepko ne podpira »Lega nazionale«. Trdi se tudi nadalje, da dosežejo Nemci, Čehi, Poljaki in Jugoslovani in drugi narodi od vlade vse, kar poželijo, Italijanov se pa nihče ne usmili in morajo biti v vsakem oziru navezani na samopomoč. Kdo pač veruje tem besedam? Saj je le predobro znano, kaj so že Lahi dosegli na stroške drugih narodov.

Schücker in Schönererjanci. Poročali smo o velikih demonstracijah, ki so se prirejale minole dni »na čast« poslancu dr. Schückerju v Hebu. Vršilo se je vse to, kakor se je naglašalo, v imenu nemške celokupnosti. No, dr. Schücker je v posebni izdaji »Egerer Zeitg« tudi v ime nemške celokupnosti odgovoril na brezmejne in tendenciozne napade Schönererjancev, ter jim dokazoval, kako je v ime nemške celokupnosti vedno jim stal na strani, prav dobro rujoval in razbijal, in toraj ni mogel misliti, da se ga bo v ime nemške celokupnosti tako popolno prezrlo in zaničevalo. Ker se toraj tako naporno in vstrajno delo povračuje le z zasmehovanjem in demonstracijami, bode tudi on izvajal svoje posledice ter v ime nemške celokupnosti odložil čast občinskega svetovaleca. Vse se toraj pri teh nemških korifejah vrši v ime nemške celokupnosti. Ako mora policija miriti razburjene prusofilske kričarje, ako se pobijajo okna nekdanjim nemškim prvakom, vse to se izvrši v ime nemške celokupnosti. Res krasna celokupnost to!

Na Grškem so nezadovoljni elementi staknili zopet nekaj, da morejo rogoviliti proti Zaimisovi vladi. Na čelu teh nezadovoljnih je znani Delyannis, kateremu se še vedno cede sline po ministerskem sedežu. Minulo soboto je poslanska zbornica v Atenah vsprejela zakonski načrt, s katerim se vlada pooblašča, naj najame v inozemlju potrebno posojilo, da se bo konečno zadovoljila sultanova blagajna in bo odzval popolno vse svoje vojake iz Tesalije. Takoj po tem sklepu se je pa čula v zbornici vest, da hoče vlada razpustiti parlament ali pa vsaj odgoditi zasedanje za štirideset dni. Temu se z vso silo upira Delyannis s svojimi pristaši. On sicer ne odreka kralju pravice, da ne bi smel razpustiti zbornice ali pa ji odločiti daljše ali krajše počitnice, toda nikakor se mu pa ne zdi prav, da bi se tako postopalo z zbornico, ki je rešila vlado in dinastijo gotove zadrege. Vsled tega tudi resno svetuje, naj vlada ne poseže po tem sredstvu, kajti posledice bo morala nositi sama. Delyannis meni najbrže splošen upor, ki bi navstal po vsej deželi, ako bi vlada storila ta korak. Nezadovoljnih elementov se gotovo ne manjka v nobeni državi, toda v resnici jih pa tudi ni nikjer toliko, kakor ravno na Grškem. Poleg tega pa se tudi nikjer toliko in tako uspešno ne agituje za vsakokrat sproženo misel, kakor ravno v deželi Grkov. Popolno umevno je tedaj, da mora vsaka vlada računati na take vrste ljudi in paziti, da jih ravno preveč ne razžali.

Posredovanje papeževo v španjsko-ameriški zadevi. Skoro vsi večji evropski in ameriški listi se sedaj resno pečajo z vprašanjem, bode li mogoče mirnim potom brez prelitja krvi rešiti kubansko vprašanje, za katero se namreč gre sedaj mej Španijo in severno-ameriškimi zveznimi državami. Mnogi listi z veseljem pozdravljajo misel na posredovanje papeževo v tej zadevi, izražajo le še bojazen, da se Mac Kinleyeva vlada ne bode hotela ukloniti papeževemu nasvetu. Z gotovostjo se sedaj poroča, da je Španija prva prosila v Vatikanu za posredovanje in ob enem tudi izrazila željo, naj bi se z vatikanske strani toliko vplivalo na vlado v Washingtonu, da bi tudi ta storila enak korak, o čemer pa seveda sedaj še ni gotovosti. Popolnoma neosnovano je toraj poročilo, da je papež ponudil

posredovanje obema vladama, kar je popolno umljivo, kajti papež gotovo ne bode naprej ponujal svojega sveta, dokler ni gotovo, da bi bil tudi vsprejet. Vkljub temu pa je opazati, da so imeli dosednji koraki v tem oziru pri vladi v Washingtonu vsaj nekoliko uspeha. Zatrjevalo se je namreč s početka, da bo Mac Kinley v par dnevih že napovedal vojsko Španiji, toda o kaki napovedbi sedaj ni ne duha ne sluha. Isti dan, ko bi moral predsednik zveznih držav kongresu predložiti svoje poročilo, so sporočili oficijozni listi, da je Mac Kinley obolev. To je bil najbrže le samo izgovor. Kolikor toliko se ameriška vlada le še boji, ker bode morala v najskrajnejem slučaju morda računati tudi z ostalimi evropskimi velevladami. Konec prepira, naj se že ta konča z vojsko ali pa mirnim potom, bo vsekako ta, da bodo Španci izgubili otok Kubo ali proti odškodnini ali pa tudi brez nje, in Kuba bo dobila svojo popolno samostojnost, po kateri hrepeni že toliko časa. Sčasoma pa postane del zveznih držav severo-ameriških, na kar računa v prvi vrsti Mac Kinleyeva vlada s kongresom vred.

Razgled po slovanskem svetu.

Strossmayer v Il. Bistrici l. 1862.

Spisal J. Bile.

Zapisano imam v svojem dnevniku l. 1862: »23. in 26. Majnika za Bistrico znamenit dan, ker smo imeli priliko pozdraviti in pokloniti se preuzvišenemu biskupu Strossmayerju, kateri se je na potu v Reko in iz Reke za nekaj časa pri nas mudil.« — In dasiravno je od takrat preteklo skoraj 36 let, mi je vse še živo v spominu, kakor da se je včeraj dogodilo. Ker pa ravno sedaj Jugoslovani slavijo šestdesetletnico mašništva slavnega biskupa, mislim, da vstrežem častitim bralcem, ako jim napišem črtico iz davno minulega časa, zadevajočo prevzvišenega škofa Strossmayerja.

Spomladi l. 1862 sem bival zavoljo slabega zdravja, po nasvetu zdravnikovem na svojem domu v Il. Bistrici. Časniki so takrat prinašali vest, da bo v kratkem na zgodovinsko-znamenitem Grobniškem polju, blizu Reke slovesno blagoslovljena zastava reške velike županije, ter da bo navzoč kot kum zastavi biskup Strossmayer. V Reki bo stanoval pri velikem županu baronu Zmajiću, čigar soproga bo kumica pri blagoslovljenju zastave.

Veseli so bili Bistričani, veseli smo bili posebno duhovni, da bomo imeli skoro priložnost pozdraviti in pokloniti se diki Jugoslovanski, škofu Strossmayerju, čigar ime je že takrat slovelo. Doznali smo bili, kateri dan se bo peljal z jutranjo pošto Strossmayer skozi Bistrico v Reko. Trnovskemu dekanu, poznejšemu kanoniku novomeškemu, že davno umrlemu Antonu Grašiču, in kapelanoma Urbančku in Oblaku, katera tudi že krije grob, se je pridružil pisec teh vrstic, in z nami je čakalo mnogo ljudstva, katero je doznalo, kdo se pripelje s pošto. Nismo pred poštno hišo dolgo čakali, ko nam naznani praznično oblečen postiljon z glasom znanega poštnega roga, da prihajajo vozovi, kateri peljejo imenitnega moža.

Ko se kočije ustavijo, stopi iz prve škof Strossmayer, čigar oseba je bila po slikah vsakemu že dobro znana. Za njim pa se prikaže mlajši duhoven, kanonik, učenjak dr. Franjo Rački. Iz drugega poštnega voza je pa stopil gospod srednje starosti, katerega sem brž spoznal. Bil je to meni dobro znani hrvatski učenjak in pisatelj Franjo Kurelac, bivši profesor na reški gimnaziji. Zavoljo nekega govora pri delitvi daril je mož izgubil službo in je v letih, ko sem jaz bival v Reki, s pisateljevanjem in s podukom v odličnih hišah borno životaril. Mož je bil prijazen in ljubezniv; neumorno delaven, iskren domoljub hrvatski ter jeklenega, neupogljivega značaja. Rad je občeval z mladino; dijaki smo ga redno vsako nedeljo dopoldne obiskovali. Čital nam je kaj, razlagal to in ono; posebno je bilo jezikoslovje njemu priljubljeni predmet. Trudil se je piliti in čistiti jezik, kateri je bil takrat še jako popačen, posebno poln nemščizmov. Pisal je Kurelac lep, krasen jezik, jezik kakor ga govori prosto ljudstvo hrvatsko. Imel je pa tudi nekaj svojih oblik, katere mu niso obveljale. Kurelac je bil v svojem življenju, delovanju in v svojem značaju zelo podoben našemu Levstiku. (Dalje sledi.)

Cerkveni letopis.

Nedolžno jagnje!

V Trstu 4. aprila.

Nekako tako, kakor bi ne znal kaj dela, ali pa da je to, kar dela, samo ob sebi umevna stvar, se pase jagnje »Amico« v svoji poslednji številki na — slovenski travi. On nudi in nudi, mej tem pa govori na dolgo in široko, da ima popolnoma čisto vest in da ne misli nič hudega itd. itd.

V svojem članku »Še nekaj v zadevi politike v cerkvi« se v enomer opravičuje, da ne misli napačno o svojem škofu (O kajpada! Op. ur.) in da je škof popolnoma pravilno ravnal, da je hotel dati tudi Slovencem, kar je slovenskega, in da prav nič ne pada odgovornost na rame gospodov »Amica« za to, kar se je zgodilo proti škofu. »Il Vescovo resta per noi sempre Vescovo e quindi Pastore e Padre nostro diocesano« — škof ostane za nas vedno škof in pastir ter oče naše duhovnije — vzklika to nedolžno jagnje. V isti sapi pa pripominja, da se pa vender niso mogli odtegniti »zahtevi tržaškega ljudstva« ki hoče, da se odpravi slovenščina iz tržaških cerkva in ki bi postalo do skrajnega razburjeno, ako bi obveljala volja škofova.

Zdaj naj reče kdo, ako ni to nož na dve plati rezoč? Človek se mora zares čuditi neumevni zmožnosti zavijanja resnice, s katero zmožnostjo tako obilo razpolaga družba »Amicova«.

Isti »Amico«, ki je še nedavno temu srdito grozil s škandali in razbijal s pestjo ob mizo, ki je takoč dražil na odpor proti svojemu škofu, ta isti »Amico« hoče danes tajiti, da je kdaj mislil kaj hudega zoper svojega škofa. Toda ni mu za meriti, tako govore in se vedo vsi tisti, ki hočejo delati in delajo krivico drugemu, potem pa hočejo svoj čin oplešavati in dokazovati, da je bil »potreben zaradi ljubega miru«.

Nam se sicer zdi, da je te stvari dovolj za enkrat in smatramo za jako značilno za »nedolžnost« »Amicovo«, da se še ne more vpokojiti, ko ga vendar nikdo ničesar več ne vpraša. Mi znamo, katero je tisto »tržaško ljudstvo«, ki zahteva odpravo slovenščine, ne samo iz cerkve, marveč iz Trsta in Primorja sploh, znamo, da se to »ljudstvo« bore malo briga za cerkev in da tega »ljudstva« najbrže ni videti pri službi božji leto in dan; znamo pa tudi, iz katerih razlogov soglašajo gospodje okoli »Amica« s tem »ljudstvom« tržaškega mesta. Nikari misliti, da je samo Vas obdaril Bog z razumom in da ima ves svet zastrnne oči, mej tem, ko le Vi gledate.

»Amico« se nadalje opravičuje, da on ne more za to, ako se je stvar zasukala tako, in da ne pada odgovornost na njegove sotrudnike. Marveč ta »stvar« da se že »vleče« od leta 1886, da oni samo nadaljujejo delo, katero se je pričelo že ob v pokoju živčem Glavini.

Lejte si, zopet jagnje!

Gospodje morajo toraj delo krivice nadaljevati? To je jako krščansko? Ako sta toraj pravična vladike Glavina in Šterk hotela jednako pravico tudi za tržaške Slovence, da sta jim hotela govoriti z lece v njihovem jeziku, morajo gospodje okoli »Amica« delo nasprotovanja pravičnosti nadaljevati? V tem se vidi zares, da se krivičnik zamotava v lastni zadregi!

Najprej odobravajo čin svojega škofa, potem pa pravijo, da morajo nadaljevati nasprotovanje proti pravičnim intencijam njegovim!

Da bi se »Amico« nekako opral sokrivde magistratovcev, vali vso krivdo na magistrat in celo graja (!) postopanje istega glede odprave pontifikalne glasbe pri sv. Justu iz maščevanja. Pravi: magistrat ima še vse druge namere (te namere so že vsemu svetu znane in o njih živ kajo že vrabci na strehi!) in hoče, da se ne odpravi samo slovenščina iz tržaških cerkva, marveč, da se uvede italijanščina celo v okoličanske cerkve.

Tu je izpovedal »Amico«, kar mu je ležalo že dolgo na srcu; tu si je dal zopet sam jedno krepko!

Ker ima magistrat take surovo-iredentistiške namene, tako skrajno krivične nakane, zakaj pa potem soglašajo gospodje od »Amica« s tem magistratom, ako so oni pravičniši? Toda pozabili smo zopet na pravi vzrok tega soglašanja!

K sklepu svojega članka se je »Amico« vrgel še na »Primorski list« in že po naravi tatu, ki je

jezen na vsakogar, kdor mu gleda na prste, maha po njem. O »Primorskem listu« pravi »Amico«, da se bori proti njemu z malo lepim orožjem in da bi bolje storil, ako bi pogledal v tabor svojih slovenskih duhovnih tovarišev in vodil svoje, slovensko ljudstvo, katero je prav blizu tega, da se — požidi!

Več ni treba, da govorimo, bolnikom okoli »Amica« ni nobene pomoči! Želimo samo, da mil. vladika jekleno vztraja pri svojem sklepu in to bolj nego kedaj poprej in vkljub vsem mogočnim strašilom, ki mu morda dohajajo javno in skrivaj od umazane tolpe iredente! Želimo iz srca, da slovensko ljudstvo tržaško sliši v cerkvi vzvišeno besedo božjo, katera ga bode obvarovala smrdljivega propada, v katero pada in se pogreza čedalje bolj italijansko ljudstvo Trsta vkljub »neizmerni brigi za njegov duševni blagor«, kakoršno pojavljajo »prijatelji« okoli »Amica«!

Slovstvo.

Ob »Pomladnih glasih«.

(Anton Medved.)

Da je dobre mladinske spise težko ustvarjati, to je stara, večkrat povedana resnica, katero ponavljam samo zaradi tega, ker se premalo misli na-njo. Saj so nekateri, ki privoščijo svoje duševne stružine mladinskim listom, izdelke pa odraslemu občinstvu. Naš veliki Levstik je pod svojo starost skrbnovneto delal za »Vrtec« nedosežne one »Otroške pesence« in drugo poslano blago sam vestno pilil, kar gotovo nekaj pove. A kakor je po tej plati vse premalo razumeve, tako je po drugi mladinsko slovstvo velikega pomena za narodovo bodočnost. Zato so ljubljanski bogoslovci srečno pogodili misel, da se obogati knjižnica mladini z lepimi, ubranimi, blažilnimi glasi, ki so jim zdeli ime: »Pomladni glas«. Pravilnejše bi seveda zvenelo »pomladanji ali pomladanski ali pomladnji«. Vendar je zdaj najboljšje, če se naslov povsem pridrži.

Res je sicer, da zbok tega še niso pisatelji, če so bogoslovci, a res je tudi, da se v lepem številu stoterih klasiško omikanih mladeničev dobode vsako leto kakov pisateljski talent. In večja še, kakor njih zmožnost, trdimo, da je njih volja, oduševljena, pripravljena mladini podati darilo, na vse plati lepo, v vsakem pogledu blažeče. Ko bi že drugega ne imela mladina od »Pomladnih glasov«, uri se vsaj v lepem jeziku, v kakoršnjem so pisani vsi doslejšnji zvezki in kar priznavajo vse ocene.

Tudi letošnji zvezek ne zaostaja za prejšnjimi, odlikuje pa se med vsemi z umno mnogovrstnostjo. Življenjepisi sv. Stanislava, črtice, povesti iz kmetijskega in gosposkega življenja, z dežele in iz mesta, zgodovinske in tódinje, opisi, pesmi, igrice — vse to se nahaja v drobnem delu in vse pojde, ne dvomimo, mladim bralcem v slast. Posebno mična je povestica: »Za vero in denar.« (Sp. Watzl.) Jezikovni sporadični nedostatki niso toliki, da bi v oči zbadali (vsesti se, vleči se, kristjan postati itd.).

Pesmi, igra in pa slike iz mladih dnij pa so pisane naravnost v krasnem jeziku in so zlasti legende odlična piega vsega dela. Gotovo je namreč, da je reflektivna lirika najmanj umestna za mladinsko knjižico. Legenda se ji že torej prilega vsled svojega epičnega značaja, a je poleg tudi ukovita, in sicer uči, da tako rečem, prav iz svojega srca, iz svoje notranjosti, iz svoje narave. Zato so se bavili z njo tudi znameniti pesniki, ki niso nikakor hoteli biti doktrinarni. Tudi je resnica, da se poučnosti o mladinskih spisih ne kaže izogibati. In uprav v legendi ni treba še le na konec pritiskati onega »zlatega« nauka, ki igra časih isto ulogo, kakor žarèk ocvirek na kisli repi. Rastline in sploh prirodo opisovati v Erjavčevem žanru, kakor se je to vrlo dobro posrečilo J. Petriču, je vsega priporočila vredno delo, bodi že namenjeno doraslim ali otrokom.

Tudi dramatiški predal ima svoj obstanek! Sveta Germana se bode dala po nekod vspešno uprizarjati. Jaz le odsvetujem ritmiško besedilo, in sicer najbolj iz praktičnih obzirov; da se namreč otroci lažje priučé posameznim vlogam. Sploh pa bi lepše in lahkotneje zvenel dvetero- ali peterostopen trohej, če se je že bati, da bi prozajski govor ne imel dovolj vznosa in poetičnosti.

Da spnem začetek s koncem, rečem toliko: »Pomladni glas« sami na sebi pričajo, da se bogoslovci zavedajo, kako potrebno in koristno je, množiti mladinsko slovstvo, a s svojo skrbno zbrano in izbrano vsebino pričajo, da se bogoslovci tudi zavedajo svoje težke naloge. Mladini nikakor ne sodijo lahkomišelnost skrpani sestavki brez lepe oblike, brez žlahtnega jedra. Mladi pisatelji naj bodo uverjeni, da s tem delom narodu več koristijo, kot bi mu koristili s katerim koli drugačnim slovstvenim začetjem. Viriliter agite!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 6. aprila.

(Iz mestnega zbora ljubljanskega.) V sinočni izredni seji, kateri je predsedoval podžupan dr. vitez Bleiweis, se je najprej vsprejel nujni predlog odbornika Plantana, katerega je podpiral tudi odbornik Gogola, naj se namreč vloži pritožba na upravno sodišče proti odloku notranjega ministerstva, ki je ugodilo pritožbi posestnika Cačaka proti odloku mestnega magistrata, ki mu ni hotel dati dovoljenja za zgradbo hiše na voglu Emonske in Rimske ceste. Predlagatelj je ostro prijel referenta v ministerstvu, ki se po njegovem mnenju gotovo moti. — Druga točka so dopolnilne volitve za mestni zbor. Izstopijo letos naslednji odborniki: Prvi razred dr. Gregorič, dr. Krisper, Ravnihar in Trček; drugi razred dr. Majaron, Senekovič in Hrasky, v tretjem razredu pa Klein in Kozak. Volitve se vrše dne 25. aprila za tretji, 27. za drugi in 29. aprila za prvi razred, vselej od 8. do 12. ure dopoldne. Načelnikom volilne komisije so odbrani, in sicer za tretji razred Žužek, za drugi Plantan in za prvi dr. Tavčar. Volitve se vrše v telovadnici prve mestne deške šole v Komenskega ulici. — Javni seji je sledila tajna seja.

(Krajska hranilnica) je imela včeraj redni občni zbor. Iz poročila je razvidno, da znaša vse hranilnično imetje 38.424.895 gld. 80 kr. Hipotečna posojila znašajo 15.468.063 gld., v vrednostnih papirjih je 16.041.869 gld. Čisti dobiček je lani znašal 232.171 gld. 93 kr. V dobrodelne namene se razdeli 69.799 gld. 63 kr., dalje se določi oskrbovališču za neozdrav. bolnike 50.000 gld., mestni občini ljubljanski za topničarsko vojašnico 50.000 gld. in za nemško gledališče v Ljubljani 20.000 gld. — O razdelitvi daril podrobneje prihodnjič.

(Protestantsko prozelitstvo.) Iz Zatičine: Da dandanes nasprotniki veri in cerkvi rabijo zlasti knjige in časopise, s katerimi skušajo pridobiti verno priprosto ljudstvo za svoje protiverske nakane, je znano. Tudi denarja se jim ne smili, ko vidijo, da ž njim kaj dosežejo. Človek iztakne med ljudstvom spisek, katerega njegov posestnik ni kupil, ampak zastonj dobil od kakega potujočega kolporterja. Pred nekaj dnevi mi prinese pošten kmečki mož tri brošurice in pravi: »Gospod pogledajte, to so mi prinesli otroci domov; dal jim je nek ptujec. Pa sem prebiral radoveden, kaj je to. Ko sem pa nekaj strani prebral, mi se ni zdelo vse, kakor bi moralo biti, pa si mislim: ne boš bral, kar ne razumeš. Morebiti je kaj slabega, pa naj razsodijo gospod«. Jaz vzamem brošurice tiskane v slovenskem jeziku. Prva je bila: »Evangelij po sv. Janezu«, tiskana nekje na Dunaju l. 1879, založila britanska in inozemska svetopisemska družba. Druga brošurica ima naslov: »Prijatelj grešnikov«, tiskana v Novem Sadu, broječa 32 strani. Vsebinska je opominjanje grešnikov, naj se spreobrnejo. Prepletena je z izreki sv. pisma, ki so na nekaterih mestih pokvarjeni, potem s sanjarskimi mističnimi vzkliki in prepletki. Kvintesenca je: samo če veruješ, se boš zveličal, dobra dela so nepotrebna. Najlepši stavek je: »In vendar je to jedini raj in življenjski vernikov (namreč opravičenje po veri sami) in najdragocenejši biser, v katero posest nas je reformacija postavila«. Dobe se tu različne zmote protestantstva, vendar pa vse tako zapleteno, da bi pseudodogme neuki lajik le težko našel. Tretja brošurica, tiskana v blaženi Budimpešti 1898, je pa pravi strup. Naslov ji je: »Verujem v odpustanje grehov«. Sestavljena je v obliki razgovora (dijaloga), v katerem Tone Janezu dokazuje z znanimi protestantskimi dokazi, da Kristus spovedi ni postavil, da ni potrebno,

da so jo duhovniki uvedli i. t. d. Pisana je poljudno, da jo umeva vsak, ki zna čitati, pa tako navidezno-pobožno in nekako brez strasti, kakor bi prihajal nauk res iz prav vernega srca, ki hrepeni le po tem, da reši čitatelja zmote. Zato je tako nevarna. Bog ve, koliko tega protestantskega blaga je med ljudstvom. Če pomislimo, da jih je mnogo tudi med priprostim narodom, ki komaj čakajo, da kaj iztaknejo proti cerkvi, ki se zlasti ogibljuje spovednice in jim zaradi tega prija ravno tak novi nauk, ki njih želje tako lepo podpira in opravičuje, vest pa tolaži, ako pomislimo, da se v veliki družbi kmečkih pivcev najrazličnejše moralnosti ne samo politikuje, ampak tudi dogmatikuje — potem lahko spoznamo nevarnost tega protestantskega strupa. Ona ptuja oseba se ni drznila razmetavati umazanega papirja med odrasle, ampak med otroke. Dozdeva mi se, da ni bil to kak ptuj »homo agens«, ampak domači agent, ki se bavi poleg svoje prave agenture tudi z razpečevanjem teh protestantskih brušuric. Gotovo se ta strup ne razširja samo pri nas, ampak tudi drugje; zato bi bilo dobro in koristno paziti na take kolporterje, da ne vzamejo vere iz src slovenskega ljudstva.

(Vabilo na konferenco.) Uljudno vabimo p. n. gg. ude sodalitatis sacerdotum in honorem Ssi. Cordis Jesu na konferenco, katera se bo vršila za dekanijo Žužemberk v Ambrusu dne 18. apr. 1898. Začetek ob 9. uri. Predmet nadaljevanje de restitutione. — Ambrus dne 4. aprila 1898.

Josip Lavrič, župnik.

(Iz Polhovega Grada.) Dne 27. sušca vršil se je občni zbor naše posojilnice pod načelstvom župnika vč. gospoda Jos. Laznika. Naša posojilnica vidno napreduje, to kaže promet, ki je narastel v teku jednega leta na 43.896 gld. 73 kr. Čistega dohodka zabilježi posojilnica 45 gld. 25 kr. Gospod predsednik je pa vendar omenil, da bi bilo zanimanje za to prekornostno napravo lahko še veliko večje. Prav bi bilo. Imamo žalibog še veliko slepcev, ki nočejo ali pa ne morejo spregledati. Ob enem vršila se je tudi volitev načelstva in nadzorništva. Razven dveh udov odborikov je vse pri starem. — Naša župna cerkev dobila je po neutrudljivem prizadevanju gospoda župnika nov božji grob. Prav lično ga je naslikal znani vrhniški slikar gospod Ogrin. — Dne 3. aprila smo pokopali 87letnega J. Trnovca, vulgo starega Pejapovca. Moziček je kaj rad pripovedoval, kako je nekđaj lovil fante za vojaško suknjo sposobne. Marsikaj je vedel povedati o tej svoji spretnosti. — Po hudih nalivih nam danes zopet rajsko solnce gorko sije: Ljuba pomlad obhaja svoj prihod. — Še nekaj. Bog ne daj, da bi kar meni nič tebi nič prezrl naše vrlo gasilno društvo. V njega imenu se zahvaljujem prav srčno veleslavnemu deželnemu odboru za podporo 100 gld., katere je slavnoisti blagovolil nakazati našemu gasilnemu društvu v pokritje stroškov povodom zgradbe shrambe gasilnega orodja.

(Deputacije Istranov pri tržaškem namestniku.) Istrski slov. prebivalci se oglašajo s svojimi mukami in težnjami pri namestniku avstrijskega cesarja v Trstu. Dne 28. m. m. so prišli k njemu iz občin Boljun, Buzet, Pazin, Roč, Tinjan in Žminj. Izročili so mu spomenico, v kateri izražajo svoje želje. Namestnik grof Goess jih je dokaj prijazno vsprejel. — Ako bi le kaj pomagalo! Ako bi le konečno kaj imel avstrijski Slovan za zvestobo in udanost, ki jo tako vztrajno izpolnjuje svojemu vladarju in svoji dinastiji! Dosedaj še ni bilo o tem sluha, marveč videlo se je, kakor bi Slovan svojo zvestobo in svojo udanost moral plačevati z robstvom.

(V Oprtiju v Istri) so bile koncem minolega meseca občinske volitve. Zmagali so nasprotniki, ker so delali po starem krivičnem volilnem načinu. Volilo se je po starih krivičnih listinah, ki pa niti niso bile izložene. Kupovali so ljudi in njih glasove, pravcati človeški semenj. Volilna komisija je bila vsa v nasprotnih rokah. Vender je šla nasprotnikom trda. Celi dan so imeli naši po 10—15 glasov večine, le zvečer se je zasukalo na slabije, da so nasprotniki imeli 3 glasove večine. V prvem razredu naši zatoraj niti niso glasovali. Vidi se pa, kdo bi zmagoval, ako bi šlo vse po človeški in bi ne bili v komisiji cigani. Kaka sapa veje v tem Oprtiju, se vidi tudi iz sledečega slučaja. Tamošnji duhovnik je pred volitvami priporočal vernikom v cerkvi, naj si izbero

take ljudi v občinsko upravo, ki bodo tudi pobožni kristijani in ne bodo zanemarjali cerkve in besede božje. Na to je poslala tamošnja pol. oblast k gospodu kaplanu občinskega slugo, (ki pa je prišel še pijan) da vpraša, kdo je dal pravico duhovniku, da kaj tacega govori v cerkvi. Gospod kapelan pa je odgovoril, ako glavar želi z njim občeati, naj občeje pismeno, ne pa po pijanih pandurjih. Glavarju se je na to obesil nos doli do brade. Pri svoji »knefti« naj ostaja ta gospoda, ne pa vtikati svojega jezika v cerkvene stvari!

(Prodaja rib) Ta teden, četrtek in petek, pride iz ribogojnega zavoda na Studencu na ljubljanskem ribjem trgu okoli 50 klgr. postrvi na prodaj po dnevni tržni ceni; postrvi so deloma domače potočnice, deloma ameriške šarene in ru-deče potočnice, navaadne namizne velikosti in večje, 1 klgr. in več težke.

(Za spodnještajerski jubilejski zaklad) so vplačali nadalje g. Božidar Štifter, prof. v Kalugi, 20 kron; sl. občina cezanjevska pri Ljutomeru 22 kron; sl. občina Sv. Miklavž pri Ormožu 40 kron; gosp. Ivan Kosirnik, prof., 10 kron; Franc Magdič, profesor, 6 kron, Ivan Stožir, profesor, 12 kron, vsi v Zagrebu; sl. posojilnica v Dolu 10 kron; sl. posojilnica v Makolah 200 kron.

(Z Dunaja.) Te dni se vrše v prostorih papeške nuncijature na Dunaju duhovne vaje pod vodstvom P. Stentrupa S. J., katerih se udeležujeta mej drugim tudi grof Thun, minister-ski predsednik in dr. pl. Fuchs, predsednik poslanske zbornice. — Dne 2. aprila je umrl tukaj profesor za splošno in eksperimentalno patologijo na vseučilišču dr. S. Stricker. Pokojnik je bil jako velik učenjak in je celih 40 let deloval v službi znanosti. Profesuro na dunajski univerzi je prevzel le pod tem pogojem, da ga ne bodo nikdar odlikovali. Bil je zlasti velik nasprotnik redov in naslovov.

(Koroške novice) Govori se, da postane predsednik deželnega sodišča v Celovcu g. dr. Perko (rodod Slovenec), predsednik nadsodišča v Gradcu. — V Celovcu se je osnoval odbor za ustanovitev zavoda za »idiote« (topoglavce). Da je teh baš na Koroškem veliko število, je znano. Dotičnega prvega posvetovanja sta se med drugimi udeležila tudi deželni predsednik pl. Fraydenegg in mil. g. knezoškof, ki je svoje veliko zanimanje za tak prepotreben zavod pokazal že v dež. zboru. Ustanovni shod dotičnega društva se ima vršiti dne 31. maja. — V »lendu« ob Celovcu se je sama utopila neka ženska. Vzrok: nasledki grešne ljubezni.

(Osebnosti.) G. Jos. Culot, okr. šol. nadzornik v Gorici, je dobil naslov šol. svetnika. — V Gorici je umrl g. Val. Kancler, nadučitelj v pokoju. Bil je podpornik narodnih društev ter velik prijatelj slov. mladine.

(Razpis dobave.) C. kr. trgovinsko ministerstvo je poslalo razpis dobave za vojaško oblačilno oskrbovališče v Belgradu, vsled katerega se bode dražba vršila 12., oziroma 20. aprila v Belgradu. Dobava obsega gumbe, vrvice, ovratnice, flanelo, medalje itd. Razpis je na ogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

(Povodenj.) Poroča se, da je Krka pri Kostanjevici in niže doli zopet preplavila polje, kar za-držuje nujno delo. Čas bi že bil, da se prične z uravnavo struge.

(Ljudskih šol na Hrvaškem) je bilo minolo leto 1342, in sicer 1272 javnih občnih, 40 javnih verskih in 30 zasebnih. Po učnem jeziku je bilo 1215 hrvaških, 26 nemških, 7 mažarskih, 2 rusinski in 3 slovaške. Troški za ljudske šole so znesli 1.767.595 gold.; učiteljskih močij je bilo 2224. Šole je obiskavalo 143.112 dečkov in 126.812 deklic, ponavljajno šole 33.392 dečkov in 26.703 deklice.

(Piva) se je minolo leto skuhalo v Avstriji in Bosni brez Ogorske 19.239.995 hl.; davek je znesel 36.470.471 gld.

(Umivanje nog na cesarskem dvoru.) Skupna svota let dvanajstih starčkov, katerim bo presvetli cesar veliki četrtek umival noge, znaša 1081, in svota let dvanajstih ženic, katerim bo cesarica umivala noge, 1086 let. Najstareja ženica ima 94 in starček 92 let.

(Cesar krstni boter.) Pri letošnjem naboru v Kiseku na Ogorskem je bil k vojakom potrjen

neki Fran Josip Rudolf Freyler, kateremu je bil krstni boter presvetli cesar. Bil je namreč 25. otrok jednih starišev, ki so tem izrednim povodom prosili cesarja milosti. Pri krstu je cesarja nadomeščal polkovnik grof Uesküll.

(Najstarejši srbski gledališki »ravnatelj«.) Miha Lazić, s pridevkom »Stric«, je minuli teden umrl v Semendriji. — Nad 35 let je vodil razne predstave po srbskih in hrvaških mestih ter vzgojil več nadarjenih igralcev.

(Vojaški begunj.) Štirje vojaki pri pešpolku št. 47 v Gorici so iz blagajnice vzeli okoli 500 gld. ter pobegnili v Italijo.

(Musica sacra) v stolni cerkvi. Veliki četrtek, 7. aprila pontifikalna maša ob 8. uri: Vokalna maša zl. dr. Fr. Witt, graduale in offertorium zl. A. Foerster. Veliki petek, 8. aprila k češčenju sv. križa ob pol 10. uri: Improperia (očitanje) zl. T. L. da Vittoria, Crux fidelis zl. Janez IV., kralj portugalski. Veliko soboto, 9. aprila velika maša pred 10. uro: Korolna maša, verziki in tractus zl. A. Foerster. K vstajenju, ob 4. uri: Responsoria Angelus Domini in Cum transisset sabbatum zl. A. Foerster, Aurora zl. dr. Fr. Witt, Regina coeli zl. A. Foerster, Regina coeli zl. A. Leitner, Tantum ergo zl. Angelik Hribar.

Društva.

(»Ljudska posojilnica«.) Gradišče št. 1. S 1. aprilom t. l. presegla je ta krepko razvijajoča se posojilnica prvi milijon hranilnih vlog. Če se pomisli, da je »ljudska posojilnica« šele 1. junija 1896 začela redno poslovati, se uvidi, da je ta zavod v kratkem času velikansko napredoval. Ni je posojilnice v celi Avstriji, ki bi bila v tako kratkem času tako napredovala! Denarni promet iznaša v treh mesecih od 1. jan. do 21. marca 1898 svoto 1.991.212 gld. 59 kr., torej blizo dva milijona. »Ljudska posojilnica« obrestuje hranilne vloge po 4%, odstotkov brez kakenga odbitka, ker plača rentni davek iz svojega. Tedaj denarja ni moč bolje in sigurneje naložiti, kakor pri »Ljudski posojilnici«. Hranilne vloge se vsprejemajo od vsacega, če je ud posojilnice ali ne, vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldne v uradnici v Ljubljani, Gradišče št. 1. Vloga se pa denar tudi lahko s poštnimi položnicami in velje denar tisti dan vloženim, ko se je na pošti vplačal. Položnice se dobijo pri »Ljudski posojilnici« na zahtevanje.

(Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) so od 15. do 31. marca 1898. poslali: Slavna posojilnica v Črnomlju 10 gld. — Slavna okr. hranilnica in posojilnica v Idriji 50 gld. — Veleč. g. dr. Franc Sedej, c. in kr. dvorni kapelan na Dunaju 10 gld. — G. Anton Kosi, učitelj v Središču, znesek 8 gld. 50 kr., katere je zložil učiteljski zbor središke ljudske šole pri odhodnici č. g. kateheta Fr. Gartnerja z geslom: »Živela sloga med duhovščino in učiteljstvom v prid našemu narodu!« — Slavna Savinjska posojilnica v Žalcu 20 gld. — Slavna posojilnica za Stari Trg, Lož in sosedstvo 20 gld. — Slavna okr. posojilnica v Radečah 10 gld. — Ženska podružnica v Krškem po gospej Mariji Pfeifer 22 gold. 10 kr. — G. Iv. Perdan, veletržec v Ljubljani in založnik užigalic družbe sv. Cirila in Metoda, po č. g. kanoniku Kalanu 200 gld. — Slavna posojilnica v Slovenski Bistrici 20 gld. — Č. g. Avgustin Skočir, kurat v deželni bolnici v Gradcu, slovenskim šolam v Trstu in Gorici za piruhe 100 gld. — Iz nabiralnika pri g. Majniku v »Narodnem Domu« v Ljubljani 4 gld. 53 kr. — Neimenovana gospica z Razdrtega 1 gld. — Volilo pokojnega č. g. ledinskega župnika Ivana Bolte 45 gld. 15 kr. — Podružnica za Šaleško dolino v Velenju 50 gld. — Po konjiški podružnici 16 gld., namreč: gosp. dr. Flipič mesto venca na krsto g. Pospisila 10 gld., g. Pukl na Dunaju 2 gld. in 4 gld. se je nabralo na obnem zboru podružnice v Konjicah. — Iz nabiralnika g. Egidija Jegliča na Selu pri Žirovnici 5 gld. — Gdč. Marija Toman po g. načelniku postaje Podkrajšku v Rajhenburgu 5 gld. — Slavna kmetska posojilnica na Vrhniki 30 gld. — Prisrčna hvala vsem dobrotnikom, zlasti vodstvom naših vrlih posojilnic in g. Perdanu, ki je v kratkem dal družbi tisočak. Priporoča se družba vsem prijateljem, da se je spomnijo pri delitvi velikonočnih piruhov.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

(Okrajna hranilnica in posojilnica v Idriji) registrovana zadruga z neomejeno zavezo imela je v mesecu marcu 1898 prometa 111.810 kron 80 vin., hranilnih vlog je vložilo 144 strank 36.082 kron 68 vin., vzdignile pa 104 stranke 19.137 kron 64 vin., torej več vložilo 16.945 kron 04 vin. Izplačala je 27 zadružnikom, stanujočim v idrijskem okraju 13.680 kron posojila. Stanje hranilnih vlog koncem marca 1898

znaša 762.631 kron 93 vin. in se obrestujejo po 4 odst. na leto brez odbitka rentnega davka.

(Odbor slov. kat. akad. društva »Danice« na Dunaju) se je pri I. zborovi seji z dne 1. t. m. sestavil sledeče: Predsednik: stud.-med. Avgust Levičnik; podpredsednik: stud.-med. Fran Dolšak; tajnik: iur. Ivan Šinkovic; blagajnik: phil. Bogumil Remec; knjižničar: iur. Ant. Bartol; arhivar: med. Ivan Hubad.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj, 6. aprila. Novica, da je poslanec dr. Šusteršič odložil svoj državno-zborski mandat, je v vladnih krogih vzbudila neprijetno iznenadenje, ker v teh krogih vlada mnenje, da so politični motivi bili dr. Šusteršiču povod, da je odložil mandat. Zaradi tega se mi je v vladnih krogih zagotavljalo, da so vznemirljiva poročila o političnem položaju, katera so zadnje dni objavljali razni časniki, popolno neosnovana. Neresnično je namreč, da bi vlada nameravala razbiti sedanjo večino desnice. Pri razpravi o vladnem programu so zastopniki raznih strank pojasnili svoje stališče nasproti vladnemu programu, vlada sama pa se ni udeležila razprave, ker ni vlada kake stranke, vendar pa se vlada s tem ni postavila v nasprotje z desnico, ker je prepričana, da je desnica jedina zmožna pripomoči parlamentu in vladi do pozitivnega dela. Jednako je neresnično, da vlada namerava po počitnicah predložiti zbornici zakon glede vredbe jezikovnih razmer ali da misli celo nemški jezik razglasiti kot državni jezik. Vlada namreč želi, da zbornica za vredbo jezikovnega vprašanja izvoli poseben odsek, kateremu naj se izroče vsi to zadevo obravnavajoči predlogi. V tem odseku bo označila vlada svoje stališče glede jezikovnega vprašanja, jednako pa tudi zastopniki posameznih strank. Tem potom vlada pričakuje, da se dosežejo glede tega vprašanja pozitivni vspehi.

Dunaj, 6. aprila. »Fremdenblatt« piše gledé zadnjega ministerskega sveta zaradi zvišanja stroškov za mornarico, da je po mnenju vodstva mornarice najmanj, kar se mora zahtevati, da si Avstrija ohrani na morju svojo politično postojanko. Zaradi tega je ostalo pri svoti 55 milijonov, ki se imajo splaćati v desetih letih.

Dunaj, 6. aprila. Gospodska zbornica je imela včeraj sejo, v kateri se je odobrila pogodba mej Avstro-Ogersko in Italijo glede mejsebojne podpore revnih bolnikov. Baron Helfert je vložil predlog glede varstva stavbinskih spomenikov.

Dunaj, 6. aprila. V diplomatičnih krogih se zatrjuje, da je položaj mej Španijo in Ameriko skrajno kritičen in da je vojska neizogibna. Poročilo predsednika Mac Kinley-a stavi take zahteve, kakoršnim Španija nikakor ne more pritrditi. Predsednik in kongres po večini nista sicer nasprotna posredovanju papeža, vendar proti tej akciji razširjajo protestantski krogi hudo agitacijo.

Budimpešta, 6. aprila. Ogerski višji dvorni maršal grof Szapary je umrl včeraj dopoldne. Cesar je njegovi vdovi izrazil brzojavno sožalje.

Atene, 6. aprila. Minister za mornarico je vložil ostavko. Njegove posle bo začasno vodil notranji minister Korpas.

Rim, 6. aprila. »Agencia Stefani« poroča iz Madrida, da je stavil papežev nuncij predloge glede posredovanja, s katerimi se strinja španska vlada in glede katerih je obljubil ameriški poslanik v Madridu, da jih bo zastopal pri predsedniku Mac Kinleyu.

New-Jork, 6. aprila. »Post« poroča iz Washingtona, da bo poročilo predsednikovo na kongres obsegalo nastopno: Španija je dokazala, da je popolno nezmožna vladati na Kubi. Ameriška trgovina je trpela znatno škodo, eksistenca ameriških posestev je v

sedanjih razmerah v veliki nevarnosti. Španija je odgovorna za nesrečo na ladiji »Maine«. V tem spisu sicer ni nikakega direktnega predloga, toda vidi se pa, da želi vlada napraviti red in mir le z oboroženo silo. Toda tudi neodvisnost Kube se ne priporoča, ker se vstasi niso izjavili za nobeno primerno obliko samostojne vlade. Pomeni pa vendar to poročilo ravno toliko, kakor napoved vojske, kajti izjavlja se, da bodo zvezne države ustavile vsa nadaljna pogajanja in ne bodo vsprejele nikakega posredovanja.

V sedanjem času za jemanje najbolj pripravno pristno, čisto in sveže 165 1 5

✶ dorševo med. ribje olje ✶

je ugodnega okusa in lahko prebavljivo. — Cena steklenici 50 kr., dvojna steklenica 1 gld. Priporoča lekarna pri Mariji Pomagaj M. Leustek

v Ljubljani,

Realjeva cesta šte. 1, poleg mesarskega mosta.

✶ Telefon šte. 68. ✶

Umrli so:

3. aprila. Angela Gerčar, mestnega stražnika hči, 2 meseca, Kapitalske ulice 13, življenjska slabost. — Marija Vidmar, kajzarja hči, 2½ leta, Črna vas 28, kronični črevesni katar.

4. aprila. Ivana Jagrič, učenka, 12 let, Breg 16, srčna hiba. — Avgust Pressl, c. kr. višji poštni upravitelj v pok., 70 let, Sv. Petra cesta 12, spridenje jeter. — Alfonz Šusteršič, odvetnika sin, 20 dni, Kongresni trg 2, božjast.

5. aprila. Anton Kupic, posestnika sin, 11 let, Illova st. 13, jetika.

V bolnišnici:

1. aprila. Avgust Sikola, delavec, 55 let, jetika.

3. aprila. Anton Mali, delavec, 70 let, arthrititis marasmus.

Tržne cene v Ljubljani

dné 6. aprila.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	12 80	Špeh povojen, kgr.	70
Rež,	9 20	Surovo maslo, "	90
Jedmen,	7 50	Jajce, jedno	2
Oves,	7 50	Mleko, liter	10
Ajda,	9 —	Goveje meso, kgr.	64
Proso,	7 50	Telečje "	68
Koruza,	6 60	Svinjsko "	70
Krompir,	4 —	Koštrunovo "	40
Leča, hktl.	13 —	Piščanec "	55
Grah,	15 —	Golob "	18
Fizol,	12 —	Seno, 100 kgr.	1 78
Maslo, kgr.	96 —	Slama, 100 "	1 78
Mast,	76 —	Drva trda, 4 kub.m.	6 80
Špeh svež, "	66 —	" mehka, 4 " "	4 80

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Padavina v 24. urah v mm.
5	9 zvečer	736.0	8.0	sr. jzah.	dež	
6	7 jutraj	740.8	4.2	sr. svzh.	oblačno	7.6
	2. popol.	74.06	9.8	p. m. svzh.	del. oblac	
Srednja večerajšnja temperatura 9.1°, za 1.4° nad normalom.						

Stanarinske knjižice

za stranke z uradno potrjenimi določbami hišnega reda v slovenskem in nemškem jeziku, z razpredelbo za vplačevanje stanarine, vodovodne in mestne doklade, dobé se komad po 15 kr., 10 komadov vkup 1 gld. v Katol. Tiskarni v Ljubljani.

Velika hiša

z dobro gostilno

v Židovskih ulicah v Ljubljani

✶ je na prodajo. ✶

Več se poizvê pri dr. Fran Vok-u, c. kr. notarju v Ljubljani. 260 3-1

Pri sv. Marjeti poleg Rimskih toplic se oddá 1. majnika t. l.

služba organista in cerkvenika.

Neoženjen ima prednost, posebno še, ako je rokodelc. 255 2-1

Pri c. kr. poštnem uradu na deželi (Gorenjsko) sprejme se 261 3-1

poštna odpraviteljica,

katera je zmožna poštni urad samostojno voditi. Plača po dogovoru.

Naslov pové iz prijaznosti upravništvo »Slovenca«.

Oddá se s 1. majem t. l. v večjeji trgovini na deželi

služba prodajalca.

Gospodje, ki so popolnoma zmožni trgovine z vsakovrstnim mešanim blagom, in ki morejo položiti kavcijo v znesku šestmesečne plače, naj vložé potom upravništva »Slovenca« svoje ponudbe z dokazili svoje zmožnosti in dosedanjega službovanja ter naznanijo svoje zahteve gledé plače do dné 15. aprila t. l. 250 3-3

Razpis zmanjševalne dražbe.

Podpisani krajni šolski svet razpisuje

zmanjševalno dražbo za oddajo nove šolske stavbe,

katera se bo vršila dné 21. aprila t. l. ob 9. uri dopoldne v šol skem poslopji v Šmartnem pri Kranji.

Na podlagi proračuna znašajo stroški za:

Zidarska dela	9387 gld. 38 kr.
Kamnoseška dela	611 " 68 "
Tesarska dela	3860 " 35 "
Mizarska dela	850 " 05 "
Ključavničarska dela	1030 " 03 "
Kleparska dela	298 " 82 "
Pleskarska dela	259 " 81 "
Steklarska dela	201 " 44 "
Pečarska dela	387 " — "
Šolska oprava	631 " 35 "

Skupaj . . 17517 gld. 91 kr.

Načrti, proračun in dražbeni pogoji so na ogled pri šolskem vodstvu v Šmartnem. — Dražba se bo vršila najprej po posameznih strokah in potem skupno.

Pismene ponudbe se morajo poslati pred ustno dražbo, in jim je priložiti 5% jamščine od proračunane svote.

Krajni šolski svet v Šmartinu, dné 25. marca 1898.

Jožef Fajfar, predsednik.

Zaloga biciklov!

Najboljše vrste kolesa

tu- in inozemskih to-
varn (Peugeot, Bren-
nabor, Liglet Cycle
„American“ in druge)

prilagočena podpisana
po kolikor mogoče
nizkih cenah.

Vsa v to stroko spadajoča
popravila se bodo točno,
solidno in po nizki ceni
izvrševala.

Cenike razpošiljava na zahtevanje.

Z veselošovanjem

206 20-4

Bohinec & Majcen,

Dunajska cesta šte. 5.

Ondi je tudi mehanična delavnica.

Opr. št. IV 50/97.
3.

Oklic.

257 1-1

Po prostovoljni dražbi bodo se dné 14. aprila t. l. ob 9. uri
dopoldne posamezno prodajale na lici mesta v Zgor. Kašlju šte. 32
Jožefu Klemenc-u lastne parcele šte. 681, 690, 841/26, 1844, 1969.
2008 in če treba tudi šte. 224 d. o. Kašelj. cenjene skupaj na 980 gld.
Kupnino bo plačati v treh obrokih, prvi takoj, zadnji obrok čez
dve leti.

Na zemljiščih zavarovanim upnikom ostane do plačila zastavna pravica.

C. kr. okrajna sodnija v Ljubljani, oddelek I.,
dné 29. marca 1898.

Ericar & Mejač

Ljubljana, Preširnove ulice št. 9.

prilagočata

za spomladno sezono

obleke za gospode, obleke za dečke, površnike,
haveloke iz pristinega tirolskega lodna ali
kameline dlake. Otroške kostume v vseh ve-
likostih in dražestnih faconih.

dalje veliko izber veleznamenitih

novosti v damski konfekciji

kakor: jakete, Capes, pelerine, vremenske
plašče iz gladkega ali škotskega kamelo-
dlačnega lodna, haveloke za otroke in de-
kleta v vseh velikostih.

209 6-4

Ilustrovani katalogi se brezplačno in franko razpošiljajo.

Najnovejše in najboljše

klobuke

za gospode in dečke 196 10-3

Izdelke prvih avstrijskih, nemških, italijanskih in
angleških tovarn

prilagočata v največji izbi in po najnižjih cenah

velespoštovanjem

C. J. HAMANN,
Mestni trg šte. 8.

Zaloga klobukov

c. kr. privilegov. tovarn za klobuke

W. Ch. Pless, Dunaj, in Jos. Pichler, Gradec.

Klobuki se izdelujejo natančno po označeni
meri in obliki in se prevzemajo tudi stari klo-
buki v barvanje in oblikovanje.

Št. 11544.

Razglas.

254 3-1

V smislu § 53 občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljano se daje na
znanje, da bodo računi o prejemkih in troških

1. mestnega zaklada,
2. ubožnega zaklada,
3. meščanske-bolniškega zaklada,
4. ustanovnega zaklada,
5. potresnega zaklada,
6. regulacijskega zaklada,
7. loterijsko-posojilnega zaklada,
8. mestnega vodovoda in
9. mestne klavnice za leto 1897

od danes naprej 14 dni javno razgrnjeni v tukajšnjem knjigovodstvu občanom na vpogled.
Pri pretresanju in konečni rešitvi teh računov vzeli bodo občinski svet morebitne
opazke o njih v predvarek.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dné 28. marca 1898.

F. P. Vidic & Co.

v Ljubljani

ponudijo po najnižji ceni poljubno množino

stavbinske opeke,
zarezne strešne opeke

(Strangfalz-Ziegel) in tem pripadajočo

stekleno zarežno opeko.

Strešna okna iz litega železa.

Peči in štedilna ognjišča

(lastni izdelek). 193 8

Roman-cement, dovski Portland-cement

pa tudi vse druge za stavbe potrebne predmete.

Najnižje cene.

Dunajska borza.

Dné 6. aprila.

Skupni državni dolg v notah	102 gld. 25 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 " 95 "
Avstrijska zlata renta 4%	121 " 55 "
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	102 " 10 "
Ogerska zlata renta 4%	121 " 10 "
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 " 35 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	920 " — "
Kreditne delnice, 160 gld.	354 " 50 "
London vista	120 " 45 "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 75 "
20 mark	11 " 75 "
20 frankov (napoleonidor)	9 " 53 "
Italijanski bankovci	44 " 95 "
C. kr. cekini	5 " 65 "

Dné 5. aprila.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	163 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160 " — "
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	198 " — "
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 " 70 "
Tisne srečke 4%, 100 gld.	140 " 50 "
Dunavske vravnave srečke 5%	130 " 25 "
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	109 " — "
Posojilo goriškega mesta	112 " 50 "
4% kranjsko deželno posojilo	99 " — "
4% kranjsko deželno posojilo	99 " — "
Prioritetne obveznice državne železnice	223 " 50 "
" južne železnice 3%	183 " 75 "
" južne železnice 5%	126 " 40 "
" dolenskih železnice 4%	99 " 50 "

Kreditne srečke, 100 gld.	204 gld. 25 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	170 " — "
Avstrijskega rudičnega križa srečke, 10 gld.	20 " 50 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	25 " — "
Salmove srečke, 40 gld.	83 " 25 "
St. Genois srečke, 40 gld.	80 " 25 "
Waldsteinove srečke, 20 gld.	59 " — "
Ljubljanske srečke	22 " 75 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	158 " 75 "
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3450 " — "
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	430 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	73 " 25 "
Splošna avstrijska stavbinska družba	117 " — "
Montanska družba avstr. plan.	152 " 75 "
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	181 " 75 "
Papirnih rubljev 100	127 " 12 "

S 1. aprilom se prične novo celoletno naročevanje!

Avtentično oznanilo žrebanja tu in inozemskih
loterijskih srečk, izkaz vseh izžrebanih
državnih in zasebnih obligacij.

Naročnina od 1. aprila do konca dec. t. l. je
za Avstro-Ogersko gld. 2.—.

„MERCUR“

XXXVI. leto.

S 1. aprilom na novo vstopivši naročniki dobijo, dokler
je še kaj zaloge, kot

brezplačni privrhek „Finanzielles Jahrbuch“, ki
obsega zaznamek vseh izžreba-
nih srečk. — Naročuje se s poštnimi nakaznicami pri vseh
c. in kr. poštah uradih in pri
administraciji „Mercur“, Dunaj, I. Wollzeile 10.